

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 2 Listopada v. s. 1827 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt Petersburg dnia 24 października.

(Pyckii Hesa. y. d. s.)

Goniec, który przybył tu w sobotę, dnia 22 bieżącego miesiąca, przywiózł radośną nowinę o zdobyciu twierdzy perskiej Eriwanu. Waleczne woyska nasze wzięły ją dnia szóstego, od otwarczenia przykopów. Trzy tysiące załogi z dowódcą swym Hassan-Chanem wzięci w niewolę.

Oficer saperów, Buchmeyer, który przywiózł tę wiadomość, nie zwłocznie wyjechał do JEGO CESARSKIEJ MOŚCI.

Naywyższy Reskrypt J. C. M. do Dowódcy Oddzielnego Korpusu Kaukaskiego, P. Jenerała Piechoty, Jenerała-Adjutanta J. F. Paskiewicza.

Janie Fiedorowiczu! Rozpoczęcie w roku terażniejszym kampanii przeciwko Persóm, pod Naczelnem dowództwem Waszém, pomimo mnożących trudności miejscowych i przeszkód, które wam potrzeba było pokonać, oznaczone zostało zajęciem miasta Nacniczewanu, pobiciem Abassamirzy w bitwie nad Dżewan Butakiem, i zdobyciem twierdzy Abbas-Abadu. Powodzenia te, które oręż NASZ nową sławą odkrył, za nowy służbę dowód umięjętnych rozrządzeń waszych, i tego mężstwa wojsk wam powierzonych, którym one ożywiane były przez wasz przykład. W nagrodę tak odznaczających się usług waszych, NAM i Oyczyźnie okazanych, uznaliśmy rzeczą sprawiedliwą mianować was Kawalerem orderu Świętego Równego z Apostołami Xiążęcia Włodzimierza pierwszej klasy, którego znaki przy tém przesyłając, zostajemy ku wam CESARSKĄ NASZĄ łaską przychylni.

Na autentyku podpisano własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką:

NIKOLAJ.

w St. Petersburgu dnia
17 sierpnia 1827 roku.

UKAZ RZĄDZĄCEGO SENATU.

O zaprzestaniu na mocy Naymiłości waszego z dnia 22 sierpnia 1826 roku Manifestu, wszystkich dalszych po guberniach śledzeń o handlu, niezgodnym z prawidłami, i o dalszych rzeczach.

Wedle Ukazu JEGO CESARSKIEJ MOŚCI Rządzący Senat słuchali przedstawienia P. Ministra Skarbu, iż z okoliczności upadku dostrzeżonego w poborze procentów od kupieckich kapitałów, poprzednik jego 11 grudnia 1822 roku zalecił wszystkim Izhom Skarbowym i Expedycjom śledzić przyczyny tego upadku i podać myśli swoje do przywrócenia tego poboru. Od owego czasu w ciągu 1823 i 1824 roku, Ministerium Skarbu niejednokrotnie ponawiało zalecenia w tym przedmiocie przez cyrkularne i szczegółowe przedpisania do Naczelników Guberniy i Iz Skarbowych. Następstwem tego było: z jednej strony 1) odkrycie niektórych nadużyć po guberniach, które częścią przecięte środkami przez Ministerium, a częścią doprowadzone do wiadomości Rządzącego Senatu, dla zależącego z jego

strony ponowienia rozkazów, i rozrządzeń o uzyskaniu z winnych. W tymże czasie dana była o tém wiadomość i do tych miejsc, od których pochodziły przedstawienia. 2) Niektóre miejscowe Zwierzchności podały przełożenia swoje o lepszym urządzeniu handlowych stanów i oznaczeniu ich praw. Myśli te, w miarę ich otrzymywania, przesyłane były do Kancellaryi Ministerium Skarbu dla porównania z układanym wtedy projektem nowych prawideł o handlu i przemysłach. Z drugiej strony, pomimo wszystkich, wyżej wyłożonych nalegań Ministerium Skarbu, po wielu guberniach, nie były ukończone wysledzenia, i w ogólności można powiedzieć, nieoznaczony podług prawnych porządków sposob uzyskiwania pieniędzy z każdej osoby, nienależycie używającej praw gildyynych, bez opłaty połączonych z nimi powinności. Po wydaniu zaś dodatkowego postanowienia o urządzeniu gildii o handlu różnych stanów, Naywyższy potwierdzonego 14 listopada 1824 roku, Ministerium Skarbu dostrzegając, że w niem rozstrzygnięto wszelkie wątpliwości, wynikłe w tym przedmiocie, i przemysły każdego stanu, objęte w należytych granicach, uznano niepotrzebnem przedłużyć dalszą korespondencyą, o przyczynach upadku procentowego poboru, ponieważ przez nowe urządzenie o gildach, oznaczone są już wyraźne prawidła do sprawdzania na czas przyszły handlu i przemysłów, i na tej osnowie rozpoczęte o tém ogólne dzieło policzone jest do ukończonych. Teraz Rządzący Senat, przy ukazie 8 lutego terażniejszego roku, przesyłając do Ministra Skarbu doniesienie Twerskiej Skarbowey Izby, o tém: czy należy, po wydaniu Manifestu 22 sierpnia 1826 roku, zostawić bez ukończenia rozpoczęte przez Twerskiego Gubernialnego Strapczego, na mocy wymienionych wyżej urzędzeń, śledzenia o dostrzeżonych nadużyciach w handlu przez kupców i mieszczan, żądał dania jemu odpowiedzi. Naymiłości waszego Manifestu 22 sierpnia 1826 roku postanowiono znieść: artykułu XIV w punktach: 1, wszystkie niedoimki, liczące się na kupcach z poboru opłacanego przez nich od kapitałów, na włościanach za świadectwami na prawo handlu do 1825 roku; 2) niedoimki w uzyskaniu podatków gildyynych od ludzi rozmaitego stanu, którzy wzięli podrady skarbowe i dostawy na summy, przewyższające prawo ich stanu, za cały przeszły czas do 1825 roku. Czyniąc ze swej strony uwagę, iż w dodatkowym postanowieniu o gildach, Naywyższym potwierdzonym 14 listopada 1824 roku postanowione są dostateczne prawidła do corocznego sprawdzenia handlu, i przemysłów; Naymiłości waszej zaś Manifestem 22 sierpnia 1826 roku darowane wszystkie niedoimki, liczące się na kupcach od poborów, opłacanych przez nich od kapitałów, i na włościanach za świadectwami na prawo handlu, również i od wszystkich w ogólności różnego stanu ludzi, którzy weszli w podrady i dostawy na summy, przewyższające prawo ich stanu, za cały przeszły czas do 1825 roku; ze względu na to Minister Skarbu mniema, zaprzestać wszystkich dalszych śledzeń o niezgodnym z prawami handlu, i przywłaszczeniu gildyynych praw, bez opłaty po-

łączonych z niemi powinności, za cały czas przeszły do 1825 roku, tak w Twerskiej, jako i we wszystkich innych guberniach, z uwolnieniem wszystkich w ogólności osob od wszelkiej dalszej odpowiedzialności, tak pieniężnej, jako i osobistej. Takową opinią swoją Minister Skarbu przedstawił do dalszego rozpatrzenia i decyzji Rządzącego Senatu. Rozkazali: utwierdzając pomienioną wyżej opinią P. Ministra Skarbu, Senat zgodnie z nią postanawia: zaprzęść wszystkich dalszych śledzeń, o niezgodnym z prawami handlu i przyswojeniu praw gildyjnych, bez opłaty połączonych z niemi powinności, za cały przeszły czas do 1825 roku, tak w Twerskiej, jako i we wszystkich innych guberniach, z uwolnieniem wszystkich w ogólności osób, od wszelkiej dalszej odpowiedzialności, tak pieniężnej, jako i osobistej. Oczem do Twerskiego i innych Gubernialnych i obwodowych Rządów, takż do Twerskiej i wszystkich innych Izb Skarbowych i do Naczelników miast postać ukazy, również przez ukazy uwiadomić P. Zarządzającego Ministeryum spraw wewnętrznych i Ministra Skarbu i dać wiadomość Wojskowym Kancellaryom Wojska Dońskiego i Sibirskiego Liniowego Kozackiego. Września 27 dnia 1827 roku. (z 1go Departamentu).

Moskwa dnia 11 października.

(Journal de St. Petersburg.)

Pożytki, które handel odnosi z żeglugi na Wołdze, od czasu, jak ta rzeka połączoną została z Nową, powiększa się jeszcze przez otwarcie bezpośredniej komunikacji wodą, pomiędzy St. Petersburgiem a Moskwą, za pośrednictwem kanału, który ma łączyć rzeki *Siestrę* i *Istrę*; pierwszą z nich przez *Dubnę* ma komunikacją z Wołgą, a druga wpada do rzeki Moskwy. Pierwsza myśl tego połączenia Wołgi z Moskwą, należy się twórczemu genijuszowi *Piotra Wielkiego*, a plan, wedle którego odbywają się roboty, zaczęte w r. 1826, przedstawiany był zesłtemu błogosławionej pamięci NAJJAŚNIEJszemu Cesarzowi ALEXANDROWI, przez J. K. W. Xięcia *Alexandra Wirtembergskiego*, i przez Xięcia *Dymitra Golicyna*, Jenerał-Gubernatora Moskiewskiego. Kamień węgielny słuza komunikacyjnego, około *Podsolnecznoj-Gora*, o 60 wiorst od Moskwy, położono d. 29 września, z wielką uroczystością, w przytomności Jenerał-Gubernatora i pierwszych urzędników Gubernii Moskiewskiej, wszystkich oficerów, należących do korpusu dróg komunikacji, jako też wielkiej liczby widzów. P. *Somow*, Podpułkownik korpusu dróg komunikacji, miał z tej okoliczności mowę, w której naprzód wyłożył cel i nieocenione korzyści z tego wielkiego i pięknego przedsięwzięcia. Aby dać pojęć rozległość robot, wypadało koniecznie zrobić rys tak podniesienia gruntu, jak i przestrzeni, na której ma się rozciągać kanał. Wyżyna stanowiąca posadę *Podsolnecznoj-gory*, należy do obszernej górzystości, gdzie prawie w jednym punkcie są połączone, źródła *Dźwiny* zachodniej, *Dniepru*, *Wołgi*, rzek wpadających do morza *Baltyckiego*, *Czarnego* i *Kaspijskiego*; pasmo tej górzystości, do którego *Podsolnecznoj-gora* należy, rozciąga się pomiędzy *Wołgą*, *Moskwą* i *Kliazmą*, aż do *Niżo-Nowgorodu*. Z nivellacji okazało się, że pomieniona wyżyna, chociaż jest najmniej wyniesioną z całego tego pasma, może a toli dochodzić 34 sążni nad poziom rzeki Moskwy pod *Kremlem*, a przeszło 55 sążni nad poziom *Wołgi*, uważany przy zbiegu z *Dubną*. Dla podsycaenia kanału komunikacyjnego, uformowano wododział z jeziora i bagna, leżących w bliskości *Podsolnecznoj-gory*, a które tworzyły sadzawkę naturalną. Przestrzeń 7wiorstowa, odłączająca *Siestrę* od *Istry*, przecięta już jest kanałem komunikacyjnym, przerywanym wielki gościnniec *St. Petersburgski*. Części wyższe *Siestry* i *Istry* staną się spławnymi, tak przez wyszlamowanie, jako i przez kanały odlewające, a woda będzie się utrzymywała, za pośrednictwem słuzów, w stosownej wysokości dla żeglugi w dół i w górę, w prze-

strzeni wiorst 214, przedzielającej *Moskwę* od *Wołgi*. Cały wydatek na te budowy, czynić ma 5,346,000 rubli. Kanał będzie spławnym dla statków podobnego wymiaru, jak te, które chodzą po kanale *Tichwińskim*, iżby transporta idące z *St. Petersburga* do *Moskwy* nie potrzebowały przeładowywania towarów, tam zaś, gdzie wielki gościnniec *Petersburgski* przecina kanał, zbudowany będzie most o jednym łuku, pod którym statki będą mogły przechodzić z masztami. P. *Somow* zakończył mowę nader zdrowymi uwagami nad niezmiernymi korzyściami, jakie handel i przemysł w ogólności odniosły z utworzenia licznych kanałów w rozmaitych krajach Europy, a nadewszystko w *Anglii*. Dla przesłania do pokoleń następnych pamiętki epoki szczęśliwego panowania, do którego ta fundacya należy, włożono w kamień węgielny blachę miedzianą z napisem, wymieniającym, nie tylko datę tego dnia pamiętnego, lecz oraz imiona przyczyniających się do tak pożytecznych robot, których dyrekcya została poruczona P. Majorowi korpusu dróg komunikacji, który do tego projekt podał.

— Na ostatniem posiedzeniu CESARSKIEGO Towarzystwa rolniczego Moskiewskiego, P. *Skadian*, właściciel pięknych trzód merynosów w gubernii *woronezkiej*, składał narzędzie swojego wyualzku, służące do wyśledzenia grubości czyli stopnia delikatności wełny z największą ścisłością, które się wielce przyczyni do oznaczenia prawdziwej wartości i najlepszego użycia rozmaitych gatunków wełny. *Eriometry* P. *Skadiana* okazuje większą dokładność, od wszystkich innych, proponowanych do tych czas, a mianowicie przez sławnego *Dollonda* w *Londonie*, jako też *Köhlera* z *Zwickau* w *Saxonii*. Ażeby dać poznać właścicielom trzód, oraz handlującym wełną i zatrudniającym się jej przerabianiem, tak wielkiego użytku narzędzie, Dr. *Hamel* podjął się opisać je szczegółowie z przydaniem ryciny.

RZECZY GRECKIE I TURKIE.

(Санктпетербургскія Вѣдомости.)

W listach z *Konstantynopola* pod 17 września zapewniają, że tam d. 8 t. m. zupełna była spokojność, i że posłowie nie wyjeżdżali jeszcze z tej stolicy.

— Według wiadomości z *Konstantynopola*, ogłoszonych w *Allg. Zeitung*, Sułtan mocno jest nieukontentowany z oziębłości Dywanu w terazniejszych okolicznościach; i oświadcza, iż za powinność sobie poczytuje, przyjaciół pokoju za przyjaciół niewiernych uważać. Także przygania Sułtan *Reis Effendemu*, że przyjął noty z dnia 16 i 31 sierpnia.

— Według listów prywatnych z *Korfu* pod 20 września, flocie egipskiej, za jej przybyciem do *Nowarynu*, Admirałowie *Mocarstw* sprzymierzonych oświadczyli, ażeby wojsk swych nie wysadzała.

— Flota egipska wysadziła do *Nowarynu* 4000 ludzi wojska. Admirał *Kodrington*, we dwa dni później tam przyszedłszy, oświadczył wodzowi floty tureckiej, ażeby niczego nie przedsiębrała przeciwko wyspie *Idrze*.

— W *Kuryerze Francuzkim* umieszczony jest następujący list P. *Eynarda*, do Komitetów Greckich, znajdujących się w Europie: „*Mości Panowie!* Odbierane przeze mnie wiadomości z Grecyi są nader przyjemne. Grecy zajmują wszystkie wąwozy; ukazanie się flot na morzu Śródziemnym zapewnia ich o blizkiej dla nich pomocy. Oto jest, co pisze do mnie *Hrabia Capo d'Istrias* z *Korfu* pod 28 sierpnia i 5 września; „Grecy wypędzili egipcyan z *Vostizzi* i przez to znaleźli sposobność zebrańia wielkiego mnóstwa winogron w *Koryncie*. *Nikitas* zabrał u kawaleryi egipskiej trzysta koni; potym napadł na Egipcyan pod *Modonem*; wziął mnóstwo jeńców i wielką zdobycz. Jenerał *Church* doszedł do *Patras*; ma on dosyć siły dla zamknięcia Turków w tej twierdzy; wielki we wszystkich cierpią oni niedostatek, i będą musieli

poddać się, jeżeli nie otrzymają pomocy od Egipcyan. Seraskier znajduje się w Tebach; wszystkie warowne miejsca na lądzie Greckim są teraz w mocy Greków. W *Napoli-di-Romania* przywróconą została spokojność. List ten kończy się zaproszeniem przyjaciół greckich, ażeby jeszcze przez czas niejaki nie przestawali wspierać ich zasiłkami pieniężnymi, żywnością i innymi potrzebami.

— Według doniesień z *Korfu* pod 25 września, połączone eskadry, Angielska i Francuzka, stają przed *Nawarynem*. — Dnia 18 września przybyła eskadra *Rossyjska* do *Napoli-di-Romania* i była przyjęta od Greków w niepojętym uniesieniem.

— Z *Korfu* pod 22 września piszą, że niezwłocznie po przybyciu eskadry *Rossyjskiej* rozpoczną się działania flot sprzymierzonych. Niektóre okręty angielskie na rozkaz Admirala Angielskiego poszły do *Konstantynopola* i innych miejsc, dla zabrania Pości i Konsulów angielskich.

— Kupieckie listy z *Konstantynopola* pod 17 września zawierają wiadomości, o których pewnością ręczyć nie można, iż Sułtan zgodził się na wznowienie układów, i gotów jest wysłuchać przełożeń trzech Mocarstw.

— Powiadają iż we dwa dni po daney ze strony Porty trzem Ministrom, 31 sierpnia odmawiającej odpowiedzi, Porta przysłała deklarację, w której stara się dowieść, słuszności swojego czynu i prosi o kongress, na który zesła pełnomocników do układów w sprawie Greckiej; w końcu tej deklaracji przypomina, że przed dwiema już laty podawała Grekom pokoy, na warunkach korzystniejszych, aniżeli są warunki trzech Mocarstw; lecz podanie jej było odrzucone.

Konstantynopol dnia 15 września.

Porta trwa w postanowieniu swoim, i podług jej oświadczenia pierwszy nieprzyjazny postępek uważany przez nią będzie za zerwanie. Lecz na *Pera* powątpiewają, ażeby Porta mogła być w stanie opierania się trzem Mocarstwom.

Z Korfu dnia 11 września.

(z teyże gazety.)

D. 7 t. m. przybył do portu naszego Sekretarz *Wezyra Omera-Wrione*, Baszy Salonickiego, i przywiózł poniżej położoną notę, którą Sułtan, wktórcę po podaniu ostatniego przełożenia, rozesłał do wszystkich Paszów trzybunucznych:

„Mocarstwa Europejskie na początku zbuntowania się niewiernych, poddanych naszych Greków, nie tylko oświadczyły się neutralnymi, ale też wyraziły życzenie, ażeby buntownicy byli ukarani. Dla tego każdy zadziwi się, gdy odbierze wiadomość, że też same Mocarstwa, po upłynięciu niejakiego czasu, zaczęły postępowaćcale inaczej. Anglia jednak więcej, niż inne Mocarstwa, rozmaitym sposobem i w różnych okolicznościach, pośrednio i bezpośrednio, dawała pomoc buntownikom i nie chciała słuchać żadnych sprawiedliwych zażaleń, wielokrotnie przez Portę czynionych. Dawniej już podawała ona swoje pośrednictwo za buntownikami. Ja przez *Reiss Effen-dego* dawałem jej stosowne odpowiedzi: ostatnią a stanowczą odezwę otrzymały trzy Mocarstwa sprzymierzone w zeszłym miesiącu. Lecz zamiast zastanawiania się nad naszymi przyczynami i uważania ich tak, jakby zasługiwać powinny były, Posłowie trzech Mocarstw, znajdujący się w mojej stolicy, wbrew wszelkiemu oczekiwaniu, podali drugą deklarację, w imieniu swych Dworów, która więcej jeszcze zawiera niesprawiedliwości od pierwszej: gdyż w niej wyraźnie powiedziano, że Mocarstwa te żądają, ażeby powstańcom, zbuntowanym naszym poddanym, dana była wolność i niepodległość; ażebym ja i nasi prawowierni oddali niewiernym państwa, przed kilką wiekami zawojowane orężem naszych przodków, z wielkim krwią rozlewem; i że oni w przypadku odmówienia znajdują środki do spełnienia swojego przedsięwzięcia bez mojego zgodzenia się. Po doryżalem namysleniu się nad tą rzeczą i dostrzegł-

szy celu ich zamiarów; postanowiłem; zgodnie z nauką naszej religii, w zdarzeniu potrzeby, lepiej przez użycie broni poddać zupełnej i bezwarunkowej zgubie swoy tron potężny, (od czego niech zachowa Wszechmocny Bóg), aniżeli przyjąć niesprawiedliwe przełożenia tych Mocarstw; gdyż i one również mogą nas przywieść do zguby. Dla czego uznałem za dobrą, wezwać was do szczerzego oświadczenia waszych myśli, i razem rozkazać wam, więcej, niż kiedykolwiek, bądź ostrożnym i starannym, ażeby oprzeć się wszelkiemu nieprzyjacielskiemu pokuszeniu się tych Mocarstw, tak, ażebyś, czego się zupełnie spodziewam, za pomocą *Naywyższego* i przez *miłośierdzie* naszego *Proroka*. był w stanie obronić nasze niezaprzeczone prawo od niesprawiedliwości obcych. Rychło otrzymacie odemnie szczególne a dokładne przepisy. Pokoy i zbawienie wszystkim wiernym, a przeciwne temu niewiernym. Dan dnia 2 miesiąca *Safar*. (12 sierpnia n. s.)

— Taż gazeta pomiędzy rozmaitemi wiadomościami umieściła: „Podług listów kupieckich z *Konstantynopola* pod 20 września, Sułtan wydał rozkaz *Wielkiemu Wezyrowi*, ażeby zwołał *Dywan* nadzwyczajny i udzielił mu przełożenie trzech Mocarstw, i żeby *Dywan* dał swoje zdanie. Lecz wiadomość ta zdaje się potrzebować jeszcze potwierdzenia. Ze Porta pragnie pokoju, niepodlega to już najmniejszej wątpliwości, o tém otrzymano wiadomość w *Londynie* przez gońca Angielskiego, wysłanego d. 17 t. m. z *Konstantynopola*, od bawiącego tam Pości Angielskiego.“

KRÓLEWSTWO ZJEDNOCZONYCH NIDERLANDÓW.

Journal de la Belgique zawiera co następuje: „Hiszpania uznała niepodległość Rzeczypospolitych, *Kolumbii*, *Peru*, *Chili*, *Buenos-Ayres*, *Paraguay* i *Stanow Zjednoczonych Meksykańskich*. Traktat ten zawarty jest w *Londynie* d. 23 sierpnia r. t. a podpisany przez *Hrabiego Ofa-lia*, *Dudley*, *Xiążęcia Polignac* i *Margrabiego Palmella*. (*Gaz. S. Peters.*)

FRANCYA.

Paryż dnia 22 października.

(*Journal de St. Petersburg.*)

Donoszą z *Bajonny* pod d. 13 października: „Wszystkie wiadomości, odebrane tu w tych dniach, z różnych okolic Hiszpanii, są naysympatyczniejsze. Szczęśliwe skutki przytomności *Królewskiej* daleko się rozpostarły; zbiegowie wszelkich opinii, którzy się schronili do Francji, zarówno są w obawie; może polegali jedni na drugich. Siedmiu powstańców z *Guipuscoa* poymano i zaprowadzono d. 10 do *Tolozy*. Nie wywierano na nich surowości, ogłoszonej przez proklamacyę, gdyż spodziewano się zeznania. Od *Wittoryi*, aż do granicy, wszystek lud jest pod bronią. Z tém wszystkim drogi są bezpieczne. Mieszkańcy prowincyi *biskayskich* zawsze się okazywali mniej skłonni do wspierania buntu. Rząd tych prowincyi wiele okazuje czynności; każdy z zostających w służbie, pobiera na dzień bułkę chleba, mięso i 25 sous.

— Obawiają się wznowienia w *Senegalu* sceny zaszłej d. 4 września 1825, o której gazety doniosły, a gdzie zginęła w czasie bitwy z *Negrami*, cała kompania lekka 16sta i dwóch oficerów: W *Saint-Louis* d. 9 zeszłego sierpnia zdarzył się następny przypadek. „*Bagdad*, bryg handlowy, płynący do *Gorei*, a zamtąd do *Marsylii*, z gumną, mahoniem i innymi produktami *Senegalskimi*, zahaczył się na progę rzeki, który codziennie staje się niebezpieczniejszym. Skoro telegraf dał o tém wiedzieć, natychmiast *P. Chapusa du Bousquet*, kommissarz łowów, udał się na miejsce z kapitanem portu, z łodziami i wszelką pomocą. Pierwszego dnia udało się wyratować część ładunku; lecz gdy się nazajutrz statek rozpadł, szczątki jego, i beczki z wódką, z winem, jako też paki z drzewem, zaniesione zostały przez odlew morza na brzeg *Gandiolle*, Kommissarz posłał natychmiast tam ludzi, ażeby to zabrali;

lecz krajowcy, którzy się już byli w znaczney liczbie zgromadzili, nie dopuścili im tego uczynić, i zmusili nasze szalupy oddalić się od brzegu. P. *du Bousquet* napisał do gubernatora, prosząc o nadesłanie statku uzbrojonego w żołnierzy i dział. P. *Gerbidon* komendant i administrator kolonii, nadzwyczajną okazał pilność, w wyprawieniu statku, który w kilka godzin przybył do portu z 4 działami, 150 ludźmi piechoty i 25 artylerji. *Mer Saint Louis* został wysłany do Negrow Gandiolskich, z przypomnieniem im ostatniego traktatu, i uwiadomieniem o wojskach, które spala ich wioski, i wytną wszystkich, jeżeli najmniejszą stawić będą przeszkodę. Krajowcy zatrwożeni oddalili się natychmiast, a tak bez przeszkody dokonano zamiaru.

-- Donoszą z Lugdunu pod d. 14 b. m. Rodan nadzwyczajnie rozlał; mieszkańcy chronią się na pierwszych piątrach domów; wiele koni, których wyprowadzić ze stajni nie było można, poginęło. Wiadomości otrzymane z Delfinatu i od brzegów Rodanu, donoszą, że woda niezmiernie zrządziła tam spustoszenia. Każdy strumyk z gór spadający, w głęboki zamienił się potok. W *Viennie* mnóstwo domów (pomiędzy którymi liczą ważną jedną rękodzielnią) runęło, a wiele osób utraciło życie. W *Awenionie*, Rodan przeszło na milę rozlał, pozrywawszy tamy i groble. Od r. 1801, nigdy się ta rzeka do takiej nie podnosiła wysokości. Uratowano jednego człowieka, prawie na pół martwego w małym czółenku, przy którym było dziecko w kolebce. Nieszczęśliwy ten oyciec, upadłszy na siłach, oddał się swojemu losowi. Wioska *Roguemaure* postradała 17 domów, a druga *Caderousse* przeszło 30. Dnia 12 rzeka opadać zaczęła.

ANGLIA.

Londyn dnia 20 października.

(z Journal de St. Petersbourg.)

Gazety nasze po większej części zawierają artykuł następujący: „Pewny oficer, zostający w służbie baszy Egiptu, donosi z Alexandryi pod d. 1 września, że basza wielce był nieukontentowany, dowiedziawszy się, iż eskadry sprzymierzone, dozwoliły, bez sprzeciwienia się przesyć jego flocie; spodziewał się bowiem, że ją zmuszą powrócić do Alexandryi; a przeto miałby ją pod swojemi rozkazami, gdy tym czasem wszelkie pozory mówiłyby za nim o wierności dla Porty. Teraz zaś, okręty jego, ściśle blokowane w jednym z portów Morei, zupełnie są dlań stracone, dopóki się układy nie ukończą w Stambule.”

— Dnia 19 —

(z Gazety Warszawskiej.)

Wczora odprawił Król Jmć tajną radę, na której obrady Parlamentu odroczone od d. 25 października do 21 grudnia r. b. Zapewne Parlament zbierze się dopiero po świętach Bożego Narodzenia.

Goniec gabinetowy Joński przywiózł dziś listy od Admirala *Codrington*, donoszące o rozmowie jego i Admirala Francuzkiego z *Ibrahimem* Baszą, i o przyrzeczeniu tegoż Baszy, iż nie przedsięwzięmie żadnych działań wojennych, dopóki dalszych rozkazów ze *Stambułu* i *Alexandryi* nie otrzyma.

Pan *Roth*, sprawujący interessa Francuzkie miał dnia 16 b. m. czynność w wydziale spraw zagranicznych; nazajutrz Margrabia *Palmella* Posel Portugalski naradzał się z Hrabią *Dudley*, naszym Ministrem spraw zagranicznych.

Odebrane tu listy z *Wenecyi* donoszą, iż wystawiony tam dla Baszy Egipskiego 67dmiodziatowy okręt, który pod banderą Austryacką i z 200 maytkami popłynął do *Perano* w Istrii, w czasie mocnego wiatru uderzył o brzeg niedaleko

Mallameo, i tak uszkodzony został, iż dla naprawy musiał wrócić do *Wenecyi*.

Tuteysza gazeta *Goniec* twierdzi, iż ogłoszony w Dziennikach Francuzkich i Niderlandzkich traktat między Hiszpanią i dawniejszemi jej osadami jest zmyślony.

Okręt Angielski *Elize*, płynący z osadnikami z *Cork* do *Rio-Janeiro*, podczas gęstej mgły dnia 25 sierpnia wpadł na piasek przy brzegu Afrykańskim; lecz 3 statki rybackie uratowały wszystkich ludzi, to jest: 18 maytków, 244 mężczyzn, 46 kobiet i 41 dzieci.

WŁOCHY.

— Dnia 10 października. —

(Journal de St. Petersbourg.)

W ostatnich dniach z. m. spadło wiele deszczu w Piemencie. Kilka małych strumieni, wpadających do *Po*, tak powiększyły tę rzekę, iż od r. 1801, a w niektórych miejscach od 1775, nigdy nie dosięgała tej wysokości. W Turynie wezbrała do 10 stóp nad poziom swój zwyczajny. Most *Kazalski* tak nagle i z taką gwałtownością został zerwany, iż nie można było żadnej uratować łodzi, które go utrzymywały. Tamy wzdłuż dawnego koryta rzeki, i groble w ostatnich latach usypane, zostały zniszczone. Równie też wielkie zrządziła ta rzeka spustoszenia w prowincji *Vaghera*. Rzeki *Orco* i *Malone* także wezbrały i zalały okolice. Mosty drewniane na *Ervelta* i *Sesia* w prowincji *Vercell* są poznoszone; gościniec *Medyolański* zalany jest wodą i popsuty na 200 metrów. W prowincji *Nawara* rzeka *Sesia* pozrywała groble. W prowincji *Biella* rzeka *Ervo*, a *Tanara* w *Abie*, wiele szkód zrządziły. Wszędzie spieszny dawano ratunek, a inżynierowie prowincjonalni oznaczyli się czynnością.

— W Padewskim, Adyga nagle przerwała groble; przerwa ta miała wszersz 3 metry, a powódź na 40 metrów dokoła zajęła pola. Strażnik tej linii, nazwiskiem *Jerzy Garbin*, postrzegłszy to, rzucił się w przerwę ze 12 wieśniakami, i chociaż już woda zajmowała barki, trzymając się a toli jeden obok drugiego, uformowali z własnych ciał, jakby tamę, i postępujący coraz daley otaczali się ziemią z przerwaney grobli. Osobliwsza ta walka trwała z 15 minut, wciągu których odważni ci ludzie co chwila zagrożeni byli zgnęb; z tém wszystkim poświęcenie się ich zostało uwieńczone skutkiem; potrafili bowiem zatarassować przerwę. *J. K. W. Arcy Xiążę* Vice-Król, dowiedziawszy się o tém, rozkazał nagrodzić 300 lirami strażników *Garbina* i *Morello*, o 1000 lirów rozdać pomiędzy ludzi, którzy im w tém zuchwałem dopomagali przedsięwzięciu.

NIEMCY.

Od brzegów *Elby* d. 16 października.

(Journal de St. Petersbourg.)

Dwie gwałtowne burze w d. 17 i 27 sierpnia przytrafiły się na wyspach *Duńskich* s. *Tomasza* i s. *Krzyża*. Pierwsza, zdaje się, była gwałtowniejsza na wyspie s. *Krzyża*, gdzie wielkie zrządziła szkody na statkach i spustoszyła plantacje, zwłaszcza cukrowe, które prawie do szczytu zniszczyła, a wiele ludzi i bydła poginęło. Wszystkie posesye mniej więcej ucierniały; w posiadłości zwaney *Neally*, żadna się budowa nie ostała. Nie mając doniesień o skutkach burzy d. 27 na tej wyspie; lecz obawiać się należy, aby te nie były nader ciężkimi. Szkody, zrządzone przez te dwie burze na wyspie s. *Tomasza*, w skutkach są bardzo znaczne; wszakże i wyspa sama nie mniej doświadczyła. Gazeta d. 29, liczy 21 statków, na brzeg wyrzuconych, nie licząc mniejszych łodzi. Okręt francuzki *Eugenija* został porwany na morze i miano go za stracony.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora. Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

Wilno dnia 2 Listopada r. 1827 Roku.

1 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż w nim za należną do Skarbu niedoimkę nagromadzoną przez zmarłego Radcę Honorowego Józefa Narbuta za trzymanie przezeń w arendzie Skarbowego majątku Klucza Brożskiego, będzie się przedawać z publicznego targu własny majątek pomienionego Narbuta, w Wileyskim powiecie położenie mający, zowiący się Bublą, zawierający w sobie 26 rewizyjnych dusz płci męskiej (z których 5 umarło, 17 okazało się nalicznie, reszta niewiadomo gdzie się podziały) a żeńskich 22; przynoszący rocznego dochodu 100 rub. srebr., ze wszelkimi tego majątku attynencyami; zaś życzący kupić takowy majątek, zechcą przybyć do tego Rządu na terminy: 1szy za miesiąc, 2gi we dwa, a 3ci i ostateczny we trzy miesiące od dnia ostatniego wydrukowania ogłoszenia w S. Petersburskich albo Moskiewskich gazetach. Dnia 22 października 1827 roku.

Sowietnik D. Czerniajew.

Sekretarz Jan Zahorowski.

Kollegialny Registrator Anisimow.

1 Kommissya Sądowa Edukacyyna na gubernie Litewskie, Białoruskie, Minską i Obwód Białostocki ustanowiona, zebrana w pełnym komplecie, przedsiębiorac przystąpić do wołania aktoratów z regestrów sądowych, gdy nieznajduje jawienia się interessowanych stron, postanowiła obwieścić też strony, iż dając im czas do należytego przygotowania się, wołanie aktoratów rozpocznie dnia 1 grudnia roku i dającego. Działo się na Sessyi dnia 31 8bra 1827 roku.

W mieyscu Prezydenta Rudolf Hrabia Tyzenhauz Członek.

Michał Dmochowski Pisarz.

2 Od Litewsko-Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż przystana od Rzyckiego Płac-Majora Półkownika gwardyi Wakulskiego, miannąca się żoną znajdujacego się przy robotach w fortecy Jana Alexandrowicza, kobieta cyganka Helena po oycu Rymkowska a po mężu Alexandrowiczowa, powiadająca na examinie, iż od urodzenia ma lat 50, gdzie się rodziła niewie, i nigdzie stałego mieszkania niemiała; na mocy ukazu Rządzącego Senatu pod d. 28 lutego 1808 r., przez rezolucyą Rządu dnia 20 października terażniejszego 1827 roku odesłana do Wileńskiej mieskiej Policji z tém, aby życzący wziąć ją do domu, albo do fabryki do usług; albo też jeżeli okaże się do kogo należąca, przybyli do tej Policji, wciągu jednego roku. Przymioty pomienioney kobiety: wzrostu 2 arsz 2 1/2 wiersz., włosów na głowie czarnych z siwizną, twarzy suchej, ślepa na jedno oko.

Assesor Józef Szulc.

Za Sekretarza Jamont.

Powytczyk Wincenty Kwiatkowski.

2 Poczta Litewski niniejszém wzywa życzących przyjąć na siebie dostawę potrzebnych jemu dla niższych rang pocztowych służących Litewskiej Dyrekcyi, jednorocznych am-

municyynnych rzeczy, a mianowicie: raytuzow szarego cienkiego sukna z czarnemi lampasami i ze skórą 331, pantalonow takiegoż sukna 53, pantalonow ciemno-zielonego cienkiego sukna 164, letnich pantalonow flamandzkiego płótna 454, i halsztuchow czarnych sukiennych 1196, oprócz tego skur i podeszew na bóty ze wszelkiém przyrządzeniem 598 par; aby przybyli do Pccztamtu dla odbycia targow, na niżej wymienione terminy, a mianowicie: 1szy 12, 2gi 16, a 3ci 19 następujacego grudnia, z dostatecznemi i prawnemi ewikcyami, bez których nikt do targu przypuszczonym bydź nie może; dalsze zaś warunki objawione będą przy targach. Dnia 29 października 1827 roku.

Expedytor Jan Biernikow.

Naczelnik Stoła Adamowicz.

3 Od Wołyńskiego Gubernialnego Rządu niniejszém ogłasza się, aby żyozący wziąć od 1go stycznia 1828 roku w trzyletnią tenutę t. i. do 1go stycznia 1831 roku, w miasteczku Berdyczewie pobory, składające się z następujących artykułow: 1 z przedaży piwa i drożdży z piwowarnią; 2 przedaży miodu i gorzałki (горячаро вина); 3 przedaży win, wódek, araku i likierów; 4 rzezi bydła; 5 z dwóch młynów; 6 dwóch cegielni; 7 z łowienia ryb; 8 z czynsow ze wszystkich domów, kram, i t. d. z usługą dla ich wybrania naznaczoną z 11 ludzi włóścian; 9 z targowego i zajezdnego (посмолааро); 10 z wagowego; 11 z przedaży świec; 12 z przedaży smoły i dziegiou, i 13 z wygonow dla tabunow koni; (wszystkie te pobory przynoszą teraz rocznego dochodu 60,000 rubli sebr.) przybyli z dostatecznemi ewikcyami do tego Rządu na terminy: 1szy 25 października, 2gi 15 listopada, a 3ci ostateczny 18 grudnia terażniejszego roku. Dnia 18 października 1827 roku.

Sekretarz Lawdański.

3 Od Wołyńskiej Magistratury Powsechney Opieki ogłasza się, iż oddane jey na ewikcyą przez successorow zmarłego obywatela Marcina Bukarego, przez obywatela Jana Wyleżyńskiego, żonę jego Kunegundę, siostrę Marjanę i brata Jana Bukarego, 1820 roku lutego 16 i 1821 marca 1, własne ich 142 dusze włóścian, ze wszelką ich własnością, ziemią i attynencyami, położone w Wołyńskiej gubernii w Zytomirskim Powiecie we wsi Burakach, za nieopłacenie Magistraturze przez Wyleżyńskich i Bukarego pożyczonych assygn. 15607 rub. 50 k. z procentami, będą się przedawać we cztery miesiące od późniejszego wydrukowania w Sankt-petersburskich gazetach tego ogłoszenia. Dnia 18 października 1827 roku.

Pełniący obowiązek Wołyńskiego Gubernialnego, Żytomierski Powiatowy Marszałek i Kawaler.

Jan Głębocki.

Sekretarz Kondratjew.

2 Za Naywyższym JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ukazem z Rządzącego Senatu 1826 roku septembra 28 wyszłym, Departament

spraw Cywilnych Sądu Głównego Litewsko-Wileńskiego, mający polecenie domiaru satysfakcyi Kredytorom JW. Hrabi Michała Kleofasa Ogińskiego Taynego Rady i Senatorsa Państwa Rossyjskiego, wyrokiem 12 października 1827 roku zaszyłym, do jawienia się wszelkich wierzycieli przed Sądem swoim zobowiązał, Komportacją papierów tak masę idącą pod rozbiór wierzycieli wyświecających, jako też pretensye do teyże Massy udowodnić zdolnych, spełnić po dzień 1szy februaryi w roku przyszłym 1828 z persystencyą sześćcio-tygodniową w Kancellaryi Ziemskiej Wileńskiej nakazał, a w dniu 2 października roku następnego przywołać sprawę Kredytorow Senatorsa Ogińskiego i zająć się oczewistym jey rozbiorem zadeklarował; aby więc wszystkie interessowane do majątku Ogińskiego osoby, o terminie spełnienia komportacyi papierów, były zawiadomione, i ażeby w czasie do przywołania sprawy konkursowey Senatorsa Ogińskiego wierzyciele z dowodami w Departamencie Cywilnym Sądu Głównego Litewsko-Wileńskiego jawili się, Sąd Główny Litewski przez awizacyą niniejszą odpowiednio do warunkow Dekretu akcessoryynie zapadłego, zawiadamia. Oczem awizacyą w Gazetach Kuryera Litewskiego i Królestwa Polskiego spełnić plenipotentowi od massy stawającemu zaleca. Datt. 1827 roku października 29 dnia.

Prezes Sądu Głównego Wileń. Wincenty Dowgiałło.

Ferdynand Wołłodko Regent.

2 Sąd Ziemski Powiatu Wileńskiego zajmując się rozbiorem sprawy konkursowey między Kredytorami i pretensorami zmarłego kupca Symsona Abrahamowicza et Comp. zawiadamia tychże kredytorow i pretensorów, iżby w niewzłócznym czasie z dowodami należność ich probującemi, porządkiem prawami przepisany w Sądzie niniejszym jawili się, gdyż w przeciwnym razie, na pretensye niestawających kredytorow stosownie do Memissy Sądu Głównego ariassya uznana zostanie. Roka 1827 miesiąca października 15 dnia.

Prezydent Gasper Hornowski.

Sędzia Stanisław Drzewicki.

Sędzia Alojzy Malecki.

Sędzia Jan Pisanka.

3 Od niżej podpisanego w imieniu Cezarego Sipayłły Porucznika woysk Rossyjskich czyni się w rzeczy następney: pod datą 27 marca idącego 1827 r. przez urodzonych Michała Hryniewicza Podkomorzego Bobrujskiego i Ksawerowego Węclawowicza Sędziego Departamentu Gubernii Mińskiej, zyskany został od wyrażonego Sipayłły obligacyyny dokument na rubli srebrem 1,000; jakowy Dokument jako nieprawny, oświadczeniem w Ziemstwie Ptu Kopyskiego dnia 30 maja tegoż roku zapisaniem został zaskarżony; aby zaś tenże Dokument, jako żadnego waloru nie mający, do Akt rządowych przyjętym i od nikogo nabytym nie był: niniejszem przez Gazetę Kuryera Litewskiego trzy-

krotnie ogłasza się. Dat. 1827 roku msca października 19 d. Jakób Sipayłło Gubernski Sekr.

Wolno drukować 19 paźd. 1827 r. Cen-zor N. Jurgiewicz.

Xiążki nowe w Xiegarzni Józefa Zawadzkiego w Wilnie.

1. Regulae Pastorales conscriptae a Franc. Pol-laschek, in usum snorum auditorum, ad en-ram animarum finito auno scholastico egres-surorum, 8 Vilnae 1827 . . . rub. sr. 1
z pocztą — — 1 30
2. Historia Państwa Rossyjskiego, krótko zo-brana przez J. Konstantynowa, z rossyjskie-go tłumaczona przez Leona Rogalskiego, 2 to-my in 8 z tablicami chronologicznymi. Wil-no 1826—1827 . . . rub. sr. 1 k. 20
z pocztą — — 1 — 60
3. Powieści i Romanse z dzieł celniejszych Pi-sarzow tłumaczone, 2 tomy in 8 na pięknym papierze z ozdobną okładką Wilno 1827 roku . . . . . rub. sr. 1 —
z pocztą — — 1. 30
4. Proces Graniczny przez A. Kurowickiego 8 Wilno 1827 . . . . . sr. kop. 60
z pocztą — — 85
5. Tegoż Autora uprzednio wydany Proces Cy-wilny Litewski. 8. Wilno 1826 . . R. 1. 20
z pocztą . . . . . R. 1. 50
6. Tegoż Autora Porządek sądzenia Spraw w Rządzącym Senacie i Radzie Państwa. 8 Wilno 1827 . . . . . 30 kop.
z pocztą . . . . . 50 —

Wszystkie trzy dzieła razem tego Autora rub. sr. 2

z pocztą — — 2 k. 50
Wolno drukować Wilno dnia 23 paździer. 1827 r. Prez Kom. Cenz. Radca Koll. A. Po-wstański.

Kurs wełłow i pieniędzy w Odessie d. 7 paździer.
Na Wiedeń na 2 mies. krey. 27 $\frac{1}{2}$
— Genug — 75 dni sent. 117 $\frac{1}{2}$, 117.
— Liworną — 75 dni sold. 26 $\frac{10}{100}$.
— Marsylię — 3 mies. sent. 117 $\frac{1}{2}$, 117 $\frac{1}{2}$.
— Tryest — 3 mies. krey. 28 $\frac{1}{2}$, 28 $\frac{7}{10}$.
Rub. sr. — — — 3 r. 72 k. — — —
Talar hiszpański — — 4 r. 61 — — —
Czer. zł. holl. — — 11 r. 15 — — 11 — 20

Kurs wełłow i pieniędzy w St. Petersburgu.
Dnia 21 października.
Na Londyn na 3 miesiące . . pens 10 $\frac{7}{10}$, $\frac{5}{8}$
— Amsterdam na 65 dni . . cens 51
— — — 3 miesiące . . . . .
— Hamburg — 65 dni . szil. bank 9 $\frac{5}{10}$, $\frac{1}{4}$.
— — — 3 miesiące . . . . . 9 $\frac{1}{2}$.
— Paryż na 70 dni . . cent. —
— — — 3 miesiące . . . . .
Czerw. zł. holend. . . . . — rub. — kop.
Rubel złoty . . . . . — — —
Rubel srebrny . . . . . 3 rub. 71 $\frac{1}{2}$ kop.

Nieustający dochod Kommissyi umorzenia
8
dlugow:
6 $\frac{1}{2}$ assygnacyami . . . . . — }
6 $\frac{1}{2}$ srebrem . . . . . — } procen.
5 $\frac{1}{2}$ takoz . . . . . — }

Kurs wileński na asygnaty od d. 23 paździer. : r. sr., 3 r. 77 $\frac{1}{2}$ k., czer. złoty nowy rub. 11 kop. 35, imperyal 37 r. 72 $\frac{1}{2}$ k.

	Czas obserwacji.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.
Obserwacje meteorologi- czne.	d. 31 gods. 2 wiecz.	27 cal. 5,1 lin.	+ 1 stopni	Południowy	Śnieg
	d. 1 — — —	28 — 0,3 —	+ 1,5 —	Połud.-Zachod.	Pochmurno
	d. 2 godz. 7 zrana.	28 — 3,5 —	— 1,25 —	Wschodni	Pogoda